

Anne Vakkuri

Yliääkäri, LT, dos
HYKS, ATeK
Leikkausosasto K ja L Peijas
anne.vakkuri@hus.fi

Leikkaukseen tulijan talo

Leikkaukseen tulijan talo on yksi Terveyskylän tällä hetkellä 30:stä ”talosta”. Näistä jokainen on jonkin erikoisalalan tai tautikokonaisuuden tarpeisiin rakennettu tietopaketti ja palvelukokonaisuus.

Terveyskylä on Virtuaalisairaala-hankkeen näkyvin osa. Se on yliopistosairaaloiden yhteinen kahden vuoden projektina rakentama, 50 %:sti valtion rahoittama digitaalinen erikoissairaanhoidon palvelukokonaisuus. Virtuaalisairaalahankkeessa johtajuutena on tarjota laadukasta erikoissairaanhoitoa kaikille asuinpaikasta, iästä ja digiosaamisesta riippumatta. Terveyskylä-sivustolla tarjotaan terveystietoa kaikille, omahoitopolkuja sairauksien ja riippuvuuksien itsehoitoon, uudenlaisia sähköisen erikoissairaanhoidon palvelun tapoja eli digihoitopolkuja ja terveyden- ja sairaanhoidon työkaluja terveystammattilaisille.

Leikkaukseen tulijan talon rakentaminen alkoi syksyllä 2016, kun ensimmäinen anestesiologiaan liittyvä talo, Kivunhallintatalo, oli Katri Hamusen johdolla ansiokkaasti edennyt jo vahvasti yli harjakkaiskorkeuden. Sen vauhdikkaan tekemisen ja hienojen sivustojen innoittamana sekä Katrin kannustuksella haluttiin HYKS ATeKin Leikkaussalit-linjalla alkaa tavoitella ikuisuusaihetta, kaikille kelpaavaa sähköistä esitietolomaketta,

tämän alustan avulla. Jopa niinkin kunnianhimoisesti, että se kelpaisi kaikille Suomen leikkauksia tekeville sairaaloille. Samalla haluttiin saada tarjolle kattava tietopaketti leikkauksiin valmistautumisesta ja anestesiaan liittyvistä asioista vaihtoehdoksi ja vastapainoksi netin sekalaisille käsityksille ja kertomuksille leikkaushoidosta. Työryhmän vetäjän paikan sain kuin entinen pääministeri faksit: pyytämättä ja yllättäen. Taksimatkalla perustavaan kokoukseen puhelimeni

soi ja esimieheni ilmoitti, että tämä homma kuuluu minulle. Vaikka osaankin lukea Hesaria iPadiltä ja käyttää verkkopankkia, en vielä näillä valmiuksilla olisi itse itseäni hommaan valinnut. Kuitenkin, koska kyseessä oli klassinen tarjous josta

ei voi kieltäytyä, arvelin työn opettavan tekijäänsä ja talon rakentaminen käynnistyi. Minna Rauhala saatiin projektipäälliköksi vuoden 2017 loppuun ja homma käynnistyi.

Alkuun rakennettiin kaikille avoin osio, johon on kerätty yleistietoa eri leikkaustyypeistä ja anestesiavuodoista, leikkaukseen valmistautumisesta, sairaalasanastoa, vastauksia usein kysytyihin

www.leikkaukseen.fi

>>

Kuva 1. Internetsivun www.leikkauksen.fi etusivu.

Ammattilaisille

Ammattilaisosio on vasta rakenteilla. Sinne pääsee vain terveydenhuollon ammattilainen joko rekisteröitymällä, terveydenhuollon varmennekortilla tai työnantajan sähköpostitunnuksilla. Tällä hetkellä sieltä löytyvät hyvän lähetteen kriteerit anestesiaa ajatellen. Tulossa on asiantuntijahaku, lista kollegoistamme, jotka ovat erityisesti perheytneet johonkin alamme harvinaiseen ongelmaan ja jotka ovat ystävällisesti antaneet yhteystietonsa, jotta harvinaista sairautta sairastavan potilaan satuessa omalle kohdalle voi kysyä neuvoa.

Alun yhteinen tekeminen kaikkien yliopistosairaanhoidopiirin kesken on nyt soten tuloa odotellessa päässyt pahasti hiipumaan. Yliopistosairaanhoidopiiri toisensa perään on ilmoittanut, että heillä ei ole resursseja kehittää Leikkauksen tulijan taloa. Se on valitettavaa ja toivottavasti asia muuttuu heti kun selviää, mihin suuntaan julkinen terveyden- ja sairaanhoito poliittisen päätöksenteon pohjalta kääntyy. Myös jatkorahoitus on hämärän peitossa. Alun perin hallituksen yhtenä kärkihankkeena ja kaksivuotisena projektina alkanut asia on nyt jo niin iso, ettei sitä voi eikä kannata päästää kaatumaan. Julkisen puolen erikoissairaanhoidon digitalisaatio on niin pitkällä takamatkalla yksityisen puolen vastaavaan verrattuna, että nyt kun on päästy alkuun, on syytä saada sitä parannettua ja paljon.

Sivustoa kannattaa hyödyntää laittamalla potilaille meneviin kutsukirjeisiin osoite www.leikkauksen.fi kehotuksella tutustua siellä etukäteen anestesian ja leikkauksen liittyviin asioihin, mielellään jo ennen kuin potilas on käynyt kirurgin arvioissa leikkaukspäätöstä varten. Poliklinikkakäynnin yhteydessä on tuhannen taalan paikka kannustaa potilasta oman ennusteensa parantamiseen lopettamalla tupakointi ajoissa ennen toimenpidettä. Omahoito-ohjelma sitä varten

on tehty Kuntoutustalossa ja linkki sinne on muun muassa Leikkauksen tulijan talossa. Painonhallintatalo taas tarjoaa omahoitopolkua painon pudotukseen, joka sekkin on hyödyksi leikkauksesta

kysymyksiin ja tietoa Omakannasta. Eri yliopistosairaanhoidopiirit esittelevät omaa toimintaansa ja palvelurakenteitaan Palvelut-osiossa. Juuri nyt työn alla on tekstien kääntäminen ruotsiksi.

Moni ohje ja hoito löytyy jo muiden talojen tai sairaaloiden tekemänä ja silloin tarvitaan vain linkki. Näin on Leikkauksen tulijan taloon liitetty esimerkiksi postoperatiivisen kivun hoitoon liittyvät seikkaperäiset ohjeet Kivunhallintatalon sivuilta. Pienimolekyylärisen hepariinin pistosta taas saimme luvan linkittää TAYSin aiheesta tekemän mainion videon. Linkkien kautta on tarjolla tietoa painon hallintaan ennen tekoniivel- tai lihavuusleikkausta ja tukea tupakoinnin lopettamiseksi itsehoito-ohjelman avulla edes muutamaksi viikoksi ennen leikkausta tai toki pysyvästikin.

Digihoitopolku on uudenalainen potilaan palvelutapa.

Kuva 2.
Tietoa tarkistuslistasta.

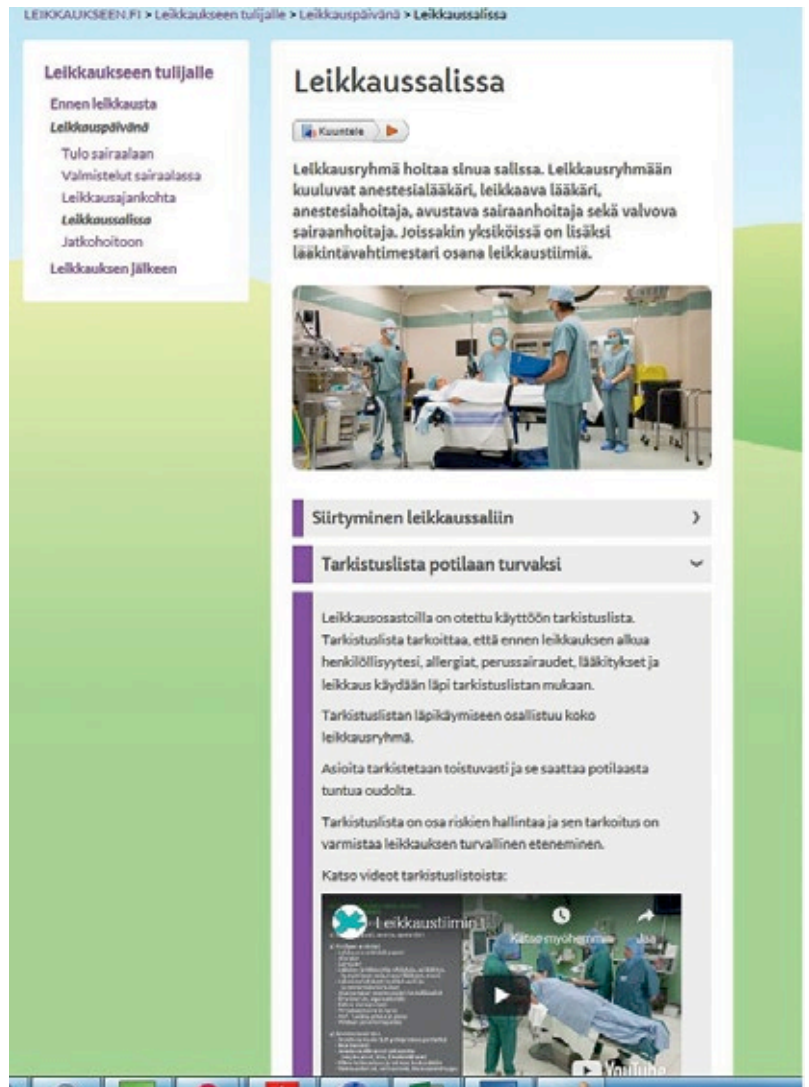
toipussa, jos painoa on päässyt kertymään ylimäärin. Leikkaukseen tulijan talon mainossivun voi jokainen halutessaan printata ammattilaisosiosta ja laittaa vaikka poliklinikan odotustilaan, missä potilaat voivat kirurgin tai anestesiologin vastaanottoa odottaessaan kännykällä selata, mitä tietoa sieltä löytyy.

Mikä digihoitopolku?

Digihoitopolku tarkoittaa uudenlaista potilaan palvelutapaa. Se vaatii potilaalta vahvaa tunnistautumista palveluun, mikä tarkoittaa tietoturvallista ympäristöä. Digihoitopolku voi sisältää erilaisia potilasryhmäkohtaisia toiminnallisuuksia, potilashojeita, harjoituksia, omaseurantaa, oirearvioita ja kyselyitä. Digihoitopolulla voi pitää päiväkirjaa, lähettää viestejä hoitavalle yksikölle ja nähdä itselle tulossa olevat tapahtumat aikajanalla. Leikkaukseen tulijan talossa ei ole toistaiseksi yhtään digihoitopolkua. Tulevaisuudessa tämä tarjoaa teknisen alustan vaikka esitietokaavakkeelle.

Mitä jatkossa?

Jatkotavoitteita voisivat olla vaikkapa etävastaanotto poliklinikkakäynnin sijaan tai chatti-palvelu sen arviointiin, onko jokin äkillinen pieni terveystoimen ongelma este juuri tulossa olevalle leikkaukselle. Leikkaukseen tulijan taloon voisi laittaa näyttille eri sairaaloiden hoitotuloksia, esimerkiksi infektioiden ja uusintaleikkausten yleisyys, verivalmisteiden kulutus suuren volyymin tyyppileikkauksissa ja sairaalahoitajakson kesto leikkaustyyppikohtaisesti. Lisäksi voisi olla vastauksia erilaisiin usein kysyttyihin kysymyksiin: kuinka pitkä sairausloma tietystä leikkauksesta toipumiseen tarvitaan, mitä potilas, jolla on vakavia perussairauksia, voi itse tehdä leikkauksesta toipumisen hyväksi jo ennalta tai entä, jos jo tehtyyn toimenpiteeseen tai anestesiaan on liittynyt komplikaatio tai jos potilas epäilee, että näin on voinut käydä, keneltä hän saa tietoa ja tukea? Kysyä voi myös, miksi potilas ei voi vielääkään itse varata hänelle parhaiten sopivaa leikkausaikaa julkisella sektorilla edes tavallisiin päiväkirurgisiin leikkauksiin. Tämäkin asia voisi korjaantua jatkossa digihoitopolun avulla.

Lopuksi

Mitä sitten tapahtui sille kaikille kelpaavalle sähköiselle esitietolomakkeelle? Se on toistaiseksi hyllyllä, koska Leikkaukseen tulijan talo rakentuu nyt hyvin HYKS-valtaisella työvoimalla ja koska Apotin (HUSin uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä) ensimmäinen käyttöönotto on jo käynnissä. Apotissa on olemassa vastaava esitieto-osio, Maisa, ja koska se tulee käyttöön joka tapauksessa, sen kehitystyö on nyt etusijalla. Kaikkea ei vain kerralla ehdi. Mukaan tekijäksi pääsee kuka vain aiheesta kiinnostunut. Kaikki ovat lämpimästi tervetulleita! Ja ihan kärkihankkeen hengessä: digiosaamisesta riippumatta. ■

► Linkit: www.leikkaukseen.fi